

Af Husdyr holdtes 1900: 864,000 Heste, 7.700 Æsler, 2,6 Mill. Okser og Bøfler, 5,6 Mill. Faar, 232,000 Geder, 1,7 Mill. Svin. Medens Hornkvægets Antal holder sig omtrent konstant, har der været Fremgang i Antallet af Heste, Faar og Svin. Til Fremme for Landbruget findes flere Kreditanstalter og Landbrugsskoler.

Fiskeriet er af ikke ringe Betydning. Fiskeriretten i Donaudeltaet og en stor Del af Landets øvrige Ferskvandsarealer tilhører Staten, som opkræver en betydelig Afgift af Fiskerne. Fiskeriafgiften beløb sig i 1905—06 til 2,763,000 Fr. Der fiskes især Karpe og Stør.

Af Skovarealet er 54 % i privat Eje. Resten tilhører Staten eller offentlige Institutioner. Naaleskov og Bøgeskov findes i Karpatherne og i Bakkelandet ved deres Fod. Egeskove dels i Bakkelandet, dels paa Sletterne. Egen indtager ca. 30,7 % af Skovarealet, Bøgen 26,3 %, Naaletræer 16,0 %. Skovene er under offentligt Tilsyn, og siden 1893 findes en Skovbrugsskole. Gennemgaaende behandles dog Skovene i Rumænien paa en ganske uforvarlig Maade. Udbyttet af Statsskovene 1905—06 var 6,2 Mill. Fr.

Ved Foden af Karpatherne forekommer Petroleum i tertiære Jordlag. Produktionen af Petroleum beløb sig 1905—06 til 681 Mill. Kg. I de samme Egne, hvor de petroleumførende Lag forekommer, findes betydelige Lag af Stensalt, af hvilket aarligt brydes 100 Mill. Kg. Dernæst forekommer Brunkul, hvoraf der 1904—05 produceredes 130,000 Tons. Kobber- og Jærnmalm findes, men udnyttes ikke. Bygningssten, Brosten, Kalk, Marmor etc. findes mange Steder. Paa Mineralkilder er Landet rigt.

Rumæniens Industri er ikke betydelig trods den store Toldbeskyttelse. Af størst Betydning er de Industrigrene, der som Raastoffer benytter Landbrugets Produkter. Der findes 85 Dampmøller, 28 Spritfabrikker, 12 Bryggerier, 7 Sukkerfabrikker; 7 Konservesfabrikker. Dernæst kommer Petroleumsindustrien. 22 Refinaderier frembringer Belysningsolie, Benzin og andre let flygtige Olier, Smøreolie og Petroleumsaffald, hvilket sidste benyttes som Brændsel ved Jærnbannerne og ved mange af Landets Fabrikker.

Handelen er næsten ganske i Hænderne paa Jøderne. I Kystbyerne findes tillige et betydeligt Antal Grækere. Handelsomsætningen med Udlandet er i stadig Stigen. 1905 udførtes Varer til en Værdi af 457 Mill. Fr. Indførselens Værdi var 338 Mill. Fr. Blandt Udførselsartiklerne indtager Korn den første Plads med en Værdi (1905) af 315 Mill. Fr. Dernæst kommer Træ og Trævarer (27 Mill. Fr.), Petroleum og Pe-

troleumsderivater (9 Mill. Fr.), Kvæg og Kvægprodukter (7 Mill. Fr.). Blandt de indførte Varer indtager Tekstilvarer den første Plads (116 Mill. Fr.), dernæst Metaller og Metalvarer (93 Mill. Fr.), Korn og Mel (20 Mill. Fr.). Af Udførselen gik 1905 Varer til en Værdi af 83 Mill. Fr. til Holland, 47 Mill. Fr. til Italien, 41 Mill. Fr. til Østerrig og Ungarn, 35 Mill. Fr. til Tyskland, 31 Mill. Fr. til England. Den store Udførsel til Holland er væsentlig Korn, som beføres videre til Tysklands Industriegne. Der indførtes Varer fra Østerrig og Ungarn til en Værdi af 96 Mill. Fr., fra Tyskland 91 Mill. Fr., England 51 Mill. Fr.

Rumæniens Jærnbaneet havde 1906 en Længde af 3,180 Km. Ved høje Fragtsatser og meget lave Lønninger giver Jærnbannerne et aarligt Overskud af 37 Mill. Fr. Rumæniens Handelsflaade er meget ubetydelig. Søhandelen besørger af græske og engelske Skibe. Af stor Betydning er Sejladsen paa Donau. 1905 indgik i de rumænske Flodhavne 10,047 Skibe med 2 Mill. Tons, hvoraf omtrent en Femtedel under rumænsk Flag. Forbindelsen med Havet sker ad den uddybede Sulina-Munding. 1856 nedsattes en evropæisk Kommission til Donaumundingens Regulering. Ved dens Virksomhed er Sulina-Armens Bugtninger gennemgravede og Flodlejet uddybet til en Dybde af 5,64 M.

M. Vahl.

Ejnar Mikkelsen, *Conquering the arctic ice*, London 1909. W. Heinemann.

Om Ejnar Mikkelsens Vandring paa Isen i Polarhavet ud for den vestlige Del af Amerikas Nordkyst, og overhovedet om hans Rejse paa det tilgrænsende Fastland foreligger der nu Beretning i det ovenfor nævnte Værk. Mikkelsen siger et Steds i det, at han ikke er nogen egentlig Skribent; men heri gør han sig selv Uret; thi hans Skildringer af hans Ledsagere er saa malende, at Læseren kommer til at se dem ligesom levende for sig, ja selv om Hundene skriver han saaledes, at navnlig enhver Dyreven med stor Interesse vil følge dem i al deres Færd. I det Hele taget læses Bogen med større Lethed og gør alt det skildrede mere anskueligt, end det i Reglen er Tilfældet med Rejseværker.

Hvad det særligt gjaldt om for Mikkelsen og saaledes blev det ledende Motiv for hans Rejse var at udforske, hvorvidt der Nord for Alaska og tilgrænsende Strøg af britisk Amerika i den saakaldte Beaufort Hav var Land, saaledes som det endog stundom findes antydet paa Kortene, eller ikke.

Dette Spørgsmaal har været meget omtvistet. Mange antog at der maatte være Land, navnlig fordi Isen altid laa tæt inde ved Alaskas Nordkyst og var saa svær, at den vanskelig kunde antages dannet i et aabent Hav, medens derimod Tilstedeværelsen af et Land eller Øer vilde forklare, at Isen ikke drev bort og stadig holdt til udenfor Kysten. Tillige anførtes, at store Flokke af Ænder og Gæs var set flyvende nordpaa i Rugetiden ud over Havet, og at der gik Sagn om, at en Mand en Gang var vandret over Isen og kommen tilbage med Beretning om et Land langt borte mod Nord, hvor der boede Eskimoer, som talte hans eget Sprog. Ogsaa andre Grunde er blevne fremsatte, deriblandt ogsaa, at Land var blevet set fra et Hvalfangerskib i et Aar noget efter 1870.

Andre grundede deres Anskuelse om, at intet Land fandtes, paa Dybden af Vandet i Ishavet, saaledes som Nansen havde fundet den, og paa Dybden i de Kanaler, som gaar mod Nord og Vest mellem Parry Øerne, og paa den Slutning, som man mente deraf at kunne drage, nemlig at det dybe Polarhav strakte sig fra Alaskas Kyst og den vestlige Side af Parry-Øerne og til det Sted, hvor stor Dybde saa uventet blev funden af Nansen.

Spørgsmaalet var forsøgt løst i Foraaret 1854, da Kaptajn Collingson, som overvintrede ved Kysten, foretog en Slædetur ud over Isen. Denne var dog saa slem, at han maatte vende om efter kun 2 Dages Forløb uden at naa noget Resultat. Senere var intet Forsøg gjort.

Mikkelsens Plan synes fra først af at have været rettet paa en meget udstrakt Slæderejse over Beaufort-Havet; men i et og alt maa det siges, at Mikkelsen idelig maatte kæmpe med Uheld af forskellig Art.

Det faldt først noget vanskeligt at faa tilvejebragt de fornødne Penge. Desnæst havde han gjort Rening paa, at hans Sager skulde kunne blive transporterede med et Hvalfangerskib; men de Skibe, som skulde gaa til Amerikas Nordkyst, laa indefrosne ved Kap Herschel, med Undtagelse af et, som dog var saa fuldstædt, at det ikke kunde tage mere om Bord. Mikkelsen blev derfor nødt til selv at købe et Skib, og dette formindskede meget de Beløb, som det var lykkedes ham at tilvejebringe.

Med dette Skib „The duchess of Bedford“, en lille Skonnert paa kun ca. 56 Tons, afgik han og hans Ledsagere, ialt 8 Mand, fra Victoria i britisk Amerika den 20. Maj 1906. Blandt disse var Ernest de Leffingwell, der var næstkommanderende og i øvrigt særlig skulde varetage de videnskabelige Foretagender, den

danske Maler Ejnar Ditlevsen, Lægen Dr. George P. Howe og Sømanden Storkerson, der først sluttede sig til de øvrige, ligesom Skibet skulde forlade Victoria. En 9. Deltager, Elnografen Vilhjalmmr Stefansson vilde rejse over Land og støde til de andre paa Herschel Island.

Allerede paa Udrejsen indtraf, at Ditlevsen blev syg og maatte forlade Ekspeditionen i Port Clarence. Lidt senere traf Sygdom en af Mandskabet, og han maatte da ogsaa sættes i Land. Yderligere vilde to af Folkene desertere; men de erstattedes af tre nye fra Mandskab i de Forenede Staters Vagtskib Thetis, da Mikkelsens Skib kom til Point Hope i Nordkanten af Beringstrædet (ikke Behringstrædet, som Navnet findes skrevet i Bogen).

Paa Sejladsen langs Nordkysten mellem Fastlandet og Pakisen standsedes Skibet snart af Is, stærk Strøm og ugunstig Vind; men Ekspeditionen kom dog efterhaanden videre. Dog opgav den tilsidst, efter at Skibet var bleven bugseret et Stykke af en Hvalfanger, at naa frem til Kap Bathurst eller endog blot til Kap Herschel, og den bestemte sig da til at tage ind til Flaxman Island, (ca. 146° v. L.), hvor der mentes at være gunstigere Forhold for Ekspeditionens Forehavende end paa Herschel Island. Den intraf her den 17. Sept. og gik i Vinterkvarter. Undervejs havde Ekspeditionen mødt Gjæ, og faaet Besætningen forøget først med en Mand fra et strandet Hvalfangerskib og saa med en hvid Mand, der havde levet længe paa Kysten, og som kom om Bord med sin Eskimo Hustru og 2 Børn.

Med megen Interesse læses den Skildring, Mikkelsen giver af, hvorledes Eskimoerne paa Kysten tidligere levede, da store Flaader af Hvalfangerskibe jævnlig kom til forskellige Punkter paa Kysten og havde en højst uheldig Indflydelse paa Befolkningen. medens Sagerne nu er ganske forandrede, efter at Regeringen har paataget sig at holde Orden; Whisky-Salget er forbudt, og til flere Steder er der komne Missionærer, foruden at der er oprettet Skoler. Jævnlig kommer der et Vagtskib til Kysten og sørger for, at Lov og Ret overholdes. Dog er ogsaa en ikke ringe Trang til Luksus trængt frem, og Eskimoerne køber meget, som de strengt taget ingen Brug har for. Saaledes er nu Grammofoner og Accordions almindelige iblandt dem, medens de dog tillige nærer stor Interesse for at lære at læse og skrive engelsk.

Paa Flaxman Island boede nogle Eskimoer, der stillede sig meget venskabeligt til de ankomne, og flere kom efterhaanden til. Indretningen af Vinter-

kvarteret gik let for sig, men der havde allerede tidligere vist sig Sygdom blandt Hundene, og dette vedblev. I Løbet af Vinteren foretoges flere Ekspeditioner til Steder i Omegnen, saaledes til Herschel Island, og disse forløb godt, saa at Vinteren i det Hele gik vel. Dog var der enkelte slemme Sygdomstilfælde, som de paagældende imidlertid kom over.

Planer lagdes for Slædeturen. Man bestemte sig fra først af til, at den skulde begynde den 1. Marts og vare 80 Dage. I et helt Kapitel fremsætter Mikkelsen lærerige Bemærkninger om Udrustningen, og sammenligner den, de brugte, med den, som er anvendt paa andre Polarekspeditioner.

I Virkeligheden kom Slædeturen, til Dels paa Grund af ugunstigt Vejr, først til at begynde den 3. Marts med Provantering for 3 Mand i 65 Dage. Det havde været Meningen, at Dr. Howe skulde have været Deltager; men et svært Sygdomstilfælde hos en af Besætningen tvang ham til at blive om Bord, og det blev saaledes alene Mikkelsen, Leffingwell og Storkerson, der blev Deltagere. Det blev straks en meget besværlig Tur. Idelig stoppedes de af Kanaler med aabent Vand eller tynd Is og Is, der var sammenskruet til en Højde af 25 til 35 Fod. Slæderne gik itu, og de maatte tilbage til Skibet. Atter drog de ud den 13. Marts, men mødte saa slemt Vejr, at de igen maatte tilbage. Atter drog de ud den 17., lagde den 21. et Depot paa Cross Island, der ligger ca. 10 geogr. Mil V. t. N. for Stationen paa Flaxman Island, maatte atter tilbage til denne Ø, naaede den 24. til Midway Islands, nogle smaa Øer V. for Cross Island, forlod saa Landisen og satte nu Kursen ret imod Nord over Pakisen. Det blev rigtignok, som det kunde ventes, en Tur med uhyre Besværligheder. Idelig maatte de bane sig Vej, som de bedst kunde, snart paa Kanaler med tynd Is, snart over sammenskruet Is med stejle Sider og med stor Højde, dannet af uregelmæssige Blokke, og jævnlig lidende under meget uheldigt Vejr. De holdt dog længe ud, og man vil med stor Interesse læse Beretningen om Turen. Tilmed var der stadig Sygdom blandt Hundene. Endelig vendte de om den 11. April, da de havde naaet ud paa Havet til lidt over den 72° og var komne nogle og tyve Mile ud fra det nærmeste Land. Hvor de vendte om, var der ikke til at naa Bund med en Lodline paa 620 m, den længste, de havde.

Tilbagereisen gik ikke lettere end Udreisen. Idelig maatte der krysses, snart mod Øst og snart mod Vest. Isen drev stadig mod Vest, saa at det faldt vanskeligt at fastholde Retningen. Den 22. April fandt de endelig Bund paa 66 m. ca. 13. g. Mile fra Land. Ved

gentagne Lodninger viste det sig, hvor meget Kysten skraaned ned mod de store Havdybder. Paa mindre end ca. 400 m. voksede Dybden fra 88 m. til 220 m, derfra paa mindre end ca. 2 Kilometer til 415 m., og endelig videre paa ca. 1200 m. til ingen Bund med 620 m. Den 5. Maj saa de de første Fugle, og den 14. Maj naaede de tilbage til Flaxman Island.

Her fandt de dog meget forandrede Forhold. Skibet, der havde vist sig lækt inden Udreisen paa Pakisen, var nu blevet helt Vrag. Besætningen havde forladt det den 8. April, efter at have bygget sig et Hus i Land. Yderligere var der, medens de havde været ude paa Slædeturen, opstaaet Rygter om, at de var omkomne, og disse Rygter havde bredt sig vidt omkring. Den 15. April var Stefansson kommen. Han havde naaet Herschel Island og havde der hørt om Stationen paa Flaxman Island.

Ekspeditionen havde nu egentlig naaet sit Maal, men den forblev dog Sommeren over paa Flaxman Island, fortsættende de paabegyndte, videnskabelige Undersøgelser, fra hvilke Magnetobservationer dog var undtagne, da de hertil fornødne Instrumenter havde været for kostbare for Ekspeditionen. Der foretoges ogsaa flere, mindre Udflugter.

Ekspeditionen begyndte derpaa at opløse sig. Næsten alle af Mandskabet aftakkedes og drog bort med et Hvalfangerskib. Stefansson rejste den 6. Aug. Han vilde, da det faldt ham for langsomt at rejse med en Hvalfanger, gaa ad Mackenzie-Floden til Fort McPherson og derpaa videre ad Porcupine River gennem Alaska. Storkerson gik uden Tilladelse og uden Hensyn til sin Kontrakt den 27. Aug., medens Mikkelsen var paa en Udflugt til Herschel Island. Saa var kun Mikkelsen og Leffingwell tilbage. Leffingwell vilde blive der endnu en Tid af videnskabelig Interesse, medens Mikkelsen hellere vilde rejse hjem end tilbringe igen et Aar der i Ørkesløshed. De havde vel drøftet endnu en Gang at gaa ud paa Pakisen, men de kunde ikke alene udføre dette. Den 15. Okt. forlod Mikkelsen til Slut Stedet, havde en meget besværlig Rejse langs Kysten med Hundeslæde og med én og anden, først en Svensker, saa Eskimoer som tilfældige Ledsagere, fandt Ophold undervejs snart hos Skolelærere og snart hos Eskimoer, indtil han endelig naaede de mere beboede og civiliserede Egne i Alaska og tilsidst den 13. Marts kom til Valdez, hvorfra han med Dampskib kunde fortsætte Rejsen. Denne Hjemrejse er som det øvrige af Bogen skildret meget levende og giver højt interessante Indblik i det Liv, der nu føres i Alaska, samt Rejsemaaden i dette Land.

Det forøger det udgivne Rejseværks Fortrin, at det er meget smukt illustreret med mange, fint udførte Billeder.
Emil Madsen.

Spethmann, Hans. Der Nordrand des isländischen Inlandeises Vatnajökull. Zeitschrift für Gletscherkunde. III. Band. 1908. S. 36—43.

Forf., der i 1907 deltog i v. Knebel's Ekspedition til Island, opholdt sig ved denne Lejlighed 5 Uger i Egnen omkring Askja noget Nord for Vatnajökull. Selv om han ikke naaede helt frem til Jøkelranden, havde han

dog daglig Lejlighed til paa Afstand at se det mægtige Isdække. Paa Grundlag heraf og ved Hjælp af Generalstabens Kort over Sydkysten foretager han en Sammenligning imellem Vatnajökulls Nordrand, som han karakteriserer som „lappet“, og Sydranden, der i Mod-sætning hertil betegnes som „tunget“, og han fremhæver, at man ved Jøklens Nordrand har Forhold, som ganske svarer til dem, der maa have raadet ved Randen af den nordevropæiske Indlandsis. I Tilslutning hertil fremsættes nogle Bemærkninger om Løssaflejring samt om Dannelse af „Jordfuldshuller“.

Poul Harder.

Ny Literatur.

(Indkommet til Det kgl. danske geografiske Selskabs Bibliotek.)

Evropa.

Sicilien von G. F. von Hoffweiler, Leipzig 1870. 4°, 299. S. med Illustr. (købt af Selskabet).

Les Paysans de la Normandie Orientale. Étude Géographique par Jules Sion 1909. Paris. Librairie Armand Colin. 8°, 538 S.

Landeskunde des Europäischen Ruslands nebst Finnlands von Prof. Dr. A. Philippson. 16°, 148 S. med Illustr. og Kort (købt af Selskabet).

Bidrag til Skandinaviens Reliefkronologi av Walter Wråk. (Særtr. Ymer. 1908). 98 S.

Die Gestalt der Deutschen Ostseeküste von Dr. Walter Bartels. Verlag: Strecker & Schröder. Stuttgart. 8°, 128 S. Anmeldt i dette Hefte.

Die Oberflächengestalt und Lage Irlands und ihre verkehrsgeographische Ausnutzung durch den Menschen von Dr. Hermann Priester. Verlag: Strecker und Schröder. Stuttgart.

Asien.

Landes und Volkskunde Palästinas von Lic. Dr. Gustav Hölscher. 16°, 168 S. med Illustr. og Kort (købt af Selskabet).

Amerika.

Landeskunde des Britischen Nordamerika von Prof. Dr. A. Oppel. 16°, 154 S. med Illustr. og Kort (købt af Selskabet).

Relaciones Geográficas de la Gobernación de Venezuela (1767—68). D. Angel de Altolaiguirre y Duvoile. Publicaciones de la Real Sociedad Geografica. Madrid. 1809. 8°, 348 S.

El Periodismo en la Provincia de Buenos Aires. 1907. Direccion General de Estadistica de la Provincia de Buenos Aires. Carlos P. Salas, la Plata, 1908. 8°, 243 S.

Veinte Meses de Administracion en el Ministerio de Agricultura por Ezequiel Ramos Mexia. Buenos Aires 1908. 8°, 297 S.

Rio de Janeiro. Ferreira da Rosa. Edição official da Prefeitura 1905. 8°, 259 S. med talrige Illustr. Skænket af Gross. Geo. C. Bartholdy.

Die Apidae (Blumenwespen) von Argentina nach den Reiseergebnissen der Herren A. C. Jensen-Haarup und P. Jørgensen. 1904—07. von Dr. H. Friese, 1908. 8°, 111 S.

Commissões Geographica E. Geologica do Estado de S. Paulo: Exploração dos Rios Feio e Aquapehy. 1905. Exploração do Rio Tieté. 1906. Exploração do Rio Parana. 1906. Exploração do Rio do Peixe. 1907. Stort Folio, henholdsvis 26, 18, 24 og 16 S. De indeholder bl. a. alle en Samling af særdeles smukke Fotografier af Landskaber, Typer etc. samt talrige Originalkort. Skænkede af Grosserer Geo. C. Bartholdy.

Arboretum Amazonicum. 1., 2., 3., 4. Décade. Iconographie. Des Plantes Spontanées et Cultivées les plus importantes de la Région Amazonienne, organisée par le Dr. J.